

Asia: VN/22365/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Akava ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa asiassa.

Akava ei pidä ehdotettuja muutoksia kannatettavina. Tiettyjen kuntoutusetuuksien korkeamman tason taustalla on ollut tahto tukea pitkäaikaista kuntoutukseen sitoutumista. Ammatillinen kuntoutus on usein pitkäkestoista ja edellyttää asiakkaalta sitoutumista kuntoutuspalveluun sen keston ajaksi. Etuustason laskun myötä kannuste kuntoutukseen osallistumisesta heikkenee, mikä voi johtaa myös työkyvyttömyydestä aiheutuvien kustannusten lisääntymiseen, jos ammatilliseen kuntoutukseen jätetään taloudellisista syistä osallistumatta. Tämä voi vaikuttaa hallituksen työllisyystavoitteisiin negatiivisesti. Arvioita vaikutuksista esimerkiksi työkyvyttömyyseläkehakemusten lisääntymiseen ei ole pystytty valmistelun yhteydessä tekemään.

Ehdotetut leikkaukset kuntoutusrahojen tasossa tulisivat koskemaan lapsia ja nuoria. Nuoren kuntoutusrahan vähimmäismäärän tason laskeminen kohdistuu lähes kaikkiin nuorten kuntoutusrahan saajiin. Nuoren kuntoutusrahan taustalla ovat useimmiten mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt. Nuoren kuntoutusrahan saajissa on myös vammaisia henkilöitä.

Ehdotettujen muutosten tavoitteena on tasapainottaa valtion taloutta ja tuoda säästöjä julkiselle sektorille. Esitysluonnoksen mukaan ammatillisen kuntoutuksen ajalta maksettavan tuloperusteisen kuntoutusrahan alentaminen sairauspäivärahan tasolle alentaisi vuositasolla valtion osuutta kuntoutusrahameinoista 0,2 miljoonaa euroa. Tämä on säästötoimenpiteenä vähäinen, ottaen huomioon erityisesti myös esityksestä mahdollisesti aiheutuvat heijastusvaikutukset ja tätä kautta syntyvät kustannukset. Leikkaukset vaikeuttavat jo heikossa asemassa olevien tilannetta ja lisäävät myös tarvetta muihin tukiin.

Etuusjärjestelmää muutettaessa kokonaisarviointi ja kattavat vaikutusarviot ovat välttämättömiä, jotta odottamattomilta vaikutuksilta vältytään. Hallitusohjelmassa on kirjauksia useista etuusjärjestelmään tehtävistä muutoksista. Etuusjärjestelmän muutoksista tulisi tehdä kokonaisarvio ja kattava vaikutusten analyysi. Esitysluonnos on valmisteltu pikaisesti virkatyönä. Kiinnitämme huomiota myös siihen, että lausuntoaika on poikkeuksellisen lyhyt.

Ojala Katri
Akava ry